

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Rs 194004 20 Rev
Sarajevo, 18.11.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Marijane Omerčaušević, kao predsjednice vijeća, Svjetlane Milišić-Veličkovski i Suada Kurtovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. Milenka Krčuma iz Mostara i 2. Gordane Krčum iz Mostara, koju zastupa punomoćnik Milenko Krčum, odvjetnik iz Mostara, protiv tužene Federacije Bosne i Hercegovine, Odbor državne službe za žalbe FBiH, radi preinačenja rješenja tuženog i diskriminacije, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv rješenja Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Rs 194004 18 Rsž od 03.06.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 18.11.2020. godine, donio je sljedeće:

R J E Š E N J E

Revizija se odbija u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu, a odbacuje u odnosu na odluku o prijedlogu za osiguranje.

Odbija se zahtjev revidenata za naknadu troškova postupka nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o Ź e n j e

Prvostepenim rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 Rs 194004 17 Rs od 18.12.2017. godine stavom prvim izreke odbačen je tužbeni zahtjev kojim tužitelji traže: (1) Preinačenje rješenja tuženog broj 01-34-118/17 i broj 01-34-123/17 od 12.09.2017. godine u dijelu kojim su odbijeni zahtjevi za izuzeće, na način da se usvajaju svi zahtjevi za izuzeće; (2) Utvrđenje da način odlučivanja tuženog o žalbama kandidata na natječajima pri kojem Odbor ne utvrđuje materijalnu istinu i ne pribavlja po službenoj dužnosti dokazne isprave na koje žalitelji ukazuju u žalbama, može dovesti do neposredne diskriminacije kandidata i povrede prava na jednak pristup javnim službama na osnovu političkog i moralnog uvjerenja kandidata; (3) Zabranu tuženom da o žalbama tužitelja odlučuje bez potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i da zanemaruje prijedloge za izvođenje dokaza tužitelja. Stavom drugim izreke odbačen je prijedlog kojim tužitelji traže određivanje privremene mjere i mjere osiguranja i to: „Zabranjuje se Odboru državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine da o žalbama tužitelja odlučuje bez potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i da zanemaruje prijedloge tužitelja za izvođenjem dokaza do okončanja ovog postupka ili do drugačije odluke ovog suda”.

Drugostepenim rješenjem Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Rs 194004 18 Rsž od 03.06.2020. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i prvostepeno rješenje potvrđeno.

Protiv drugostepenog rješenja zajedničku reviziju su blagovremeno izjavili tužitelji zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s

prijedlogom da ovaj sud reviziju usvoji, drugostepeno rješenje ukine i predmet vrati na ponovno suđenje. Revidenti potražuju troškove sastava revizije u iznosu od 180,00 KM.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da ovaj sud odbije reviziju tužitelja kao neosnovanu.

Ispitujući pobijano rješenje u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u skladu s odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku¹, ovaj sud je odlučio kao u izreci.

Revizija u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu nije osnovana, dok revizija protiv rješenja kojim se odlučuje o prijedlogu za osiguranje nije dozvoljena.

Odredbom člana 237. stav 1. Zakona o parničnom postupku predviđeno je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravomoćne presude donesene u drugom stepenu, dok prema odredbi člana 254. stav 1. istog zakona, stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostepenog suda kojim je postupak pravomoćno završen.

Odluka drugostepenog suda o prijedlogu za donošenje mjere osiguranja ne predstavlja rješenje kojim se postupak pravomoćno okončava u smislu člana 254. stav 1. Zakona o parničnom postupku, pa revizija protiv takvog rješenja nije dozvoljena. Iz navedenog razloga, ovaj revizijski sud je, primjenom člana 247. stav 1. Zakona o parničnom postupku, reviziju odbacio u tom dijelu.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za preinačenje rješenja Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Odbor) broj 01-34-118/17 i broj 01-34-123/17 od 12.09.2017. godine u dijelu kojim su odbijeni zahtjevi tužitelja za izuzeće članova Komisije za izbor rukovodećih državnih službenika po javnom natječaju, na način da se usvajaju svi zahtjevi za izuzeće, zatim za utvrđenje da način odlučivanja Odbora o žalbama kandidata na natječajima - pri kojem Odbor ne utvrđuje materijalnu istinu i ne pribavlja po službenoj dužnosti dokazne isprave na koje žalitelji ukazuju u žalbama - može dovesti do neposredne diskriminacije kandidata i povrede prava na jednak pristup javnim službama na osnovu političkog i moralnog uvjerenja kandidata, te zahtjev da se zabrani tuženom da o žalbama tužitelja odlučuje bez potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i da zanemaruje prijedloge za izvođenje dokaza tužitelja.

Nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. Zakona o parničnom postupku.

Revidenti smatraju da su nižestepeni sudovi načinili povrede odredaba parničnog postupka kada su tužbu odbacili zbog nenadležnosti.

Tužitelji Milenko Krčum i Gordana Krčum svoju tužbu zasnivaju na činjeničnim tvrdnjama da su se prijavili na javni natječaj za popunu više radnih mjesta u državnoj službi u Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta i Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke; da su kao kandidati na natječaju podnijeli Odboru državne službe za žalbe zahtjeve za izuzeće svih članova Komisije za izbor rukovodećih državnih službenika po javnom natječaju; da je Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine

¹ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

rješenjima broj: 01-34-118/17 od 12.9.2017. godine i broj: 01-34-123/17 od 12.9.2017. godine djelomično udovoljio njihovom zahtjevu i pojedine članove komisije izuzeo od odlučivanja u Komisiji, dok je u preostalom dijelu odbio kao neosnovan zahtjev za izuzeće članova Komisije.

Prvostepeni sud, ispitujući postojanje procesnih pretpostavki za odlučivanje o postavljenom tužbenom zahtjevu, cijeni da se tužbenim zahtjevom pod tačkama 2. i 3. ne dira u subjektivno pravo tužitelja, tj. u njihov neposredan osobni interes zasnovan na zakonu, te utvrđuje da sud nije nadležan da preispituje općenitost pravilnosti postupanja tuženog. U pogledu tužbenog zahtjeva pod tačkom 1, prvostepeni sud nalazi da nije u nadležnosti tog suda da vrši preinačavanje konačnih rješenja tuženog koja predstavljaju upravne akte, kao i da tim rješenjima nije ugroženo niti povrijeđeno neko konkretno pravo tužitelja iz radnog odnosa ili iz nekog drugog pravnog odnosa. Zbog toga tužbu (u izreci pogrešno navedeno: tužbeni zahtjev) odbacuje zbog nenadležnosti na osnovu člana 67. Zakona o parničnom postupku u vezi s čl. 1. i 2. istog zakona.

Drugostepeni sud je, prihvativši ovakav stav prvostepenog suda, odbio žalbu tužitelja i potvrdio prvostepeno rješenje, cijeneći osim toga i da odluka o izboru kandidata po javnom natječaju nije donesena, da se odlukom Odbora, čije preispitivanje se traži, ne dira u pravo tužitelja iz radnog odnosa, te bi redovan sud tek kroz pobijanje odluke o izboru kandidata mogao ispitivati pravilnost provedenog postupka.

Pravilan je, i po ocjeni ovog suda, zaključak nižestepeni sudova da tužbeni zahtjev pod tačkom 1. ne predstavlja zahtjev o kojem je sud nadležan odlučivati. Predmet osporavanja su rješenja tuženog koja su donesena tokom javnog konkursa za rukovodeća radna mjesta u Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta, povodom zahtjeva revidenata kao kandidata, za izuzeće članova Komisije za izbor po javnom konkursu. Suprotno zaključku prvostepenog suda, ne radi se u konkretnom slučaju o upravnom aktu. Radi se, naprotiv, o odlukama kojima se odlučuje o pravima iz radnog odnosa, a u sporovima za ostvarivanje tih prava su nadležni postupati redovni sudovi, u smislu odredbe člana 1. Zakona o parničnom postupku. U radnom sporu, međutim, sud nema ovlaštenje preinačavati rješenja poslodavca, odnosno, u konkretnom slučaju, tijela za zapošljavanje u državnoj službi, već takve odluke može samo preispitivati u smislu ocjene njihove zakonitosti, te ukoliko utvrdi da nisu zakonite, može ih samo poništiti. Preinačenje odluke Odbora državne službe za žalbe predstavljalo bi odlučivanje o suštini stvari o kojoj je nadležan odlučivati Odbor, pa je pravilno tužba u ovom dijelu odbačena.

Iz istog razloga valjalo je odbaciti i tužbu u dijelu koji se odnosi na tužbeni zahtjev pod tačkom 3. Redovni sudovi, naime, nisu ovlašteni bilo šta zabranjivati niti nalagati Odboru državne službe za žalbe, koji je javno tijelo uspostavljeno zakonom, sa svojim zakonom propisanim nadležnostima. Ovlaštenje suda u odnosu na Odbor državne službe na žalbe, ograničeno je na preispitivanje, te eventualno poništenje njegovih odluka u smislu odredbe člana 65. stav 9. Zakona o državnoj službi².

Bez osnova se revizijom pobija drugostepeno rješenje i u pogledu tužbenog zahtjeva pod tačkom 2. Ovaj sud cijeni da su pravilno nižestepeni sudovi postupili kada su odbacili tužbu i u ovom dijelu, ali iz razloga drugačijih od onih koje navode ti sudovi.

² „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12, 99/15 i 9/17

Prema odredbi člana 54. Zakona o parničnom postupku, tužba za utvrđenje može se podići kad je to posebnim propisima predviđeno ili kad tužitelj za to ima pravni interes. Podnošenje tužbe kojom se utvrđuje postojanje diskriminacije predviđeno je odredbom člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije. Kako to pravilno ukazuju revidenti, odredbom člana 12. stav 1. tačka a) predviđena je i mogućnost podnošenja tužbe zbog tzv. prijeteće diskriminacije. Prema ovoj odredbi, osoba ili grupa osoba koje su izložene bilo kojem obliku diskriminacije prema odredbama tog zakona ovlašteni su podnijeti tužbu i tražiti utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je poduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje. (tužba za utvrđivanje diskriminacije).

Tužbeni zahtjev pod tačkom 2, međutim, ne predstavlja tužbu kakvu ima u vidu citirana zakonska odredba. Tužitelji, naime, ne ukazuju na konkretnu radnju činjenja ili propuštanja tuženog, koja bi mogla neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje. Ovim tužbenim zahtjevom traži se apstraktno utvrđenje, koje nije vezano za konkretne radnje tuženog niti povredu konkretnog prava tužitelja, da način postupanja tuženog pri odlučivanju o zahtjevima za izuzeće, teoretski može dovesti do povrede prava na jednako postupanje.

Tako formulisan tužbeni zahtjev ne predstavlja tužbu za utvrđenje diskriminacije, pa ni prijeteće diskriminacije na koju ukazuju tužitelji, usljed čega se ne može smatrati da je podnošenje ovakve tužbe predviđeno zakonom. Budući da se ne može utvrditi da se tužbeni zahtjev odnosi na neko subjektivno građansko pravo tužitelja, ovaj sud cijeni da tužitelji nemaju pravnog interesa za podnošenje ovakve tužbe, te da je tužba u ovom dijelu pravilno odbačena, ali iz ovdje navedenih razloga, a ne zbog nepostojanja sudske nadležnosti.

Iz navedenih razloga, bez osnova je i revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.

Kako ne stoje revizijski razlozi, a ne postoje ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku odlučeno kao u stavu prvom izreke ove presude.

Budući da revidenti nisu uspjeli u revizijskom postupku, odbijen je njihov zahtjev za naknadu troškova sastava revizije na osnovu odredbe člana 397. stav 1. u vezi s članom 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.